

Remissyttrande från Politiskt Alternativ

avseende

Budget och Strategiplan för 2010-2014 för Vilhelmina kommun

Några tankar kring inledningen i utkastet/dokumentet från kommunförvaltningen

Det finns mycket reflektera över, även kring formuleringar och skrivningar, vilka står som förslag till plandokument i remissupplagan. När väl dokumentet manglats, stötts och blötts, kommer det stå det som fond för kommunens inriktning under en mandatperiod. Det är då av vikt att texten är helt entydig och inte ger möjligheter till missförstånd eller misstolkningar. Vi hoppas detta remissyttrande kan fungera som rådgivande och vara tankväckande. Här nedan kommer ett antal förslag på ändringar, tillägg och strykningar. En del längre funderationer tillkommer, då vi upplever att utkastet inte har textbearbetats i tillräckligt stor utsträckning, respektive inte analyserat vissa parametrars/metoders inneboende osäkerheter. För övrigt består det av stora delar av tidigare budgetförslag, vilket kan vara en smula förvirrande då en uppdatering/revidering borde varit vid handen innan remissen sändes ut.

1. Om själva inledningen

Budget och Strategiplan beskrivs som *"...det ytterst styrande dokumentet för fullmäktige"*. Enligt vårt mening kan detta missuppfattas, det är kommunens styrdokument men det styr inte kommunfullmäktige. Det är kommunfullmäktige som fastställer och bestämmer inriktningen på Budget och Strategiplan. *"...som kommunfullmäktige fastställer"* kan vara en lämpligare formulering.

2. Vision för Vilhelmina

Textutformningen är oerhört viktig och avgörande för om en vision ska vara ett mål eller något den skall vara. *"En kreativ plats för företagande"* skriver inte alla företagare under på idag. Låter man dylika skrivningar förespegla att visionen redan är verklighet, kan invånare och besökare snarare uppleva att kommunen bedriver falsk marknadsföring vilket undergräver förtroendet för kommunen och snabbt kan ge dåligt rykte. Vi tror det är bättre att skriva *"skall vara..."* för att slå an en målsättning som man alltid kan förbättra. Samma sak med *framtidstro*. Det är inget man kan måla upp eller forcera fram, utan något som framväxer. Det är *stora utvecklingsmöjligheter* man ge ska förutsättningar för. Begreppet stark framtidstro kan vara vanskligt att använda för det signalerar lätt en projektion, att framtidstron är svag och behöver stärkas avsevärt.

Ordet *"eticitet"* kan med fördel bytas ut till kulturell mångfald, med texttillägg som t.ex. *"med närvaro av samisk kultur och spåren från nybyggarepoken, vilka möter människor från världens alla hörn"*. För vad betyder en *mångfald av eticitet* – det här måste alla som tillfrågas kunna svara på.

"I vår kommunen är det viktigt att ha hög kompetens" kan tolkas som, om man inte har hög kompetens så kanske man inte platsar. *"viktigt att ha"* kan bytas mot t.ex. *"I vår kommun värderar vi hög kompetens högt..."*

3. Välkommen hit

Fungerar verkligen samhällsservicen ute i kommunens alla hörn eller är det en målsättning? Att utlova att något existerar, skapar alltid krav, jämförelser och föder ofta besvikelser. Klimpfjäll är exemplet där skola, förskola, dagbarnvårdare försvunnit, och Klimpfjäll är definitivt i ett hörn av kommunen. Så odlas rykten som får undantaget att bekräfta regeln.

"Vår målsättning är att samhällsservice ska finnas i alla hörn av vår kommun, vi strävar ständigt för att förbättra och utveckla landsbygdens möjligheter" kan motsvara förväntningarna bättre. Att om inte vissa delar fungerar fullt och fast, så uppfattas det som en kommun som gör sitt yttersta. T.ex.

För övrigt förstår vi inte på vilket sätt fjällen är i *"din absoluta närhet"* var man än befinner sig. När man är i t.ex. Meselefors, Volgsele eller Storsele så är fjällen långt borta. Skulle man kunna se dem, mot förmodan på en snårig höjd, i högsta tallen, är de 7-10 mil bort. *"Fjällen är aldrig långt borta"*, skulle undertecknad hellre vilja påstå, att på en dryg timme kan man nå dem från de flesta platser. Man bör akta sig för att överdriva. Även om det springer björnar på gatorna i Vilhelmina.

[I Politiskt Alternativ har vi målsättningen att utveckla Akademi Norr till ett minicampus med regelrätta högskoleutbildningar (vilket vi de facto redan har, men utan distansförbehållet och utvidgat). Vi ser en etablering av ett mindre annex till universiteten som nyckeln till tillväxt, inflyttning och utveckling för Vilhelmina/Storuman. Om man vågar sikta högt, kan man inte vänta med att plantera fröet, det måste man göra redan idag. 2014 ska vi ha kommit en bra bit på väg. Hur och om kommunen, förvaltning såväl som politiker, vågar och vill formulera detta, är ert val. *"skapa ett bredare urval av högskoleutbildningar."*]

4. Värdegrund

”olika former av dialog mellan förvaltningarna och medborgarna ska utvecklas” kan tolkas som dialogen inte finns i dagsläget. *”...ska ständigt utvecklas och förbättras”* är en alternativ formulering som markerar att dialogen finns med målsättningen att bli bättre.

5. Framtida utmaningar ur ett omvärldsperspektiv – vems metod ska man ta – Skövdes?

- Vad är omvärldsperspektiv, att jämföra med ”bortom horisonten” eller ha djup självkänedom?

Frågan om att bli ”vald” ser vi på ett vis som passé i en tid när varje kommun, län och region ska konkurrera om attraktion. Där upphöjda parametrar riskerar att reducera uppfattningen om kommunen, därtill förvanska den. Marknadssamhällets inträde har gjort att alla ska överträffa varandra. Å ena sidan kan man skapa målsättningar som verkar för att höja den egna kommunen och dess kvaliteer, å andra sidan kan man hamna i slagskugga och sist på listan, synnerligen när stadsmäniskor gör sina jämförelser och val, liksom när besökare/inflyttare hamnar här. Hur mäter skillnaden mellan målbild och hur verkligheten gestaltar sig?

Den mest betydelsefulla variabeln mäter man hemma: Hur trivs människor i Vilhelmina och tror de på detta samhälle och denna kommun? Vad är viktigt, vad betyder något. Samtidigt är det oerhört viktigt att frammejsla, vad relaterar man till? Bästa sättet att få kunskap, är att öppenlyttigt tillfråga frånflyttande personer om orsaken. Precis som man ska lyssna på invånarna som stannar kvar. Har man ställt dessa frågor? Samtidigt bör samma frågor ställas regelbundet till ett utsnitt av besökare.

Är nöjdhetsindex i formulärstatistik den enda sanna vägen? Om alla kommuner höjer sig ett snäpp, och Vilhelmina gör detsamma, men stannar på samma rankingplats, har det inte blivit bättre då? Att alltid befinna sig på den övre hälften behöver inte säga någonting. Är vi nöjda då? För att rankingen måste vara utslagsgivande måste man ligga i den översta percentilen. Vad har de kommuner gjort som ligger tio i topp, det kan man undersöka och dra erfarenheter av, men ytterst måste vi utgå från oss själva. Om företagare eller konsulter betraktar dessa variabler vid nyetablering, så är det ändå ryktet som slutligen avgör. En etablering av telefonförsäljeri garanterades personal, men kompetensen ansågs inte uppfyllas. Vari låg diskrepansen? Vad telemarketingföretaget offentligt yppade i tidningartiklar sänkte synen på Vilhelminas företagsklimat inför hela Västerbottens län. Oavsett var felet låg, påkallar det uppmärksamhet på att kommunen måste marknadsföra sig ytterst balanserat vid företagsetableringar. Samtidigt, vad journalister gräver i kan lätt skapa projektion från företag som har problem med lönsamhet i verksamheten. Mediabilden måste vårdas, och eventuella politiska konfliktnivåer är centrala för omvärldens uppfattning. Sociala medier sprider ”smitta” omedelbart med lång räckvidd. Ett kommunalråd bör inte ska skriva om vissa problem kommunen har, i en länsstidning. Där är mediat väsentligt bättre som agendasättande och reklampelare. Uppfattningen om en kommun i kris, måste ansvariga politiker och tjänsteman lära sig hantera bättre. Partipolitik blir ett negativt förstärkande instrument, som minskar tilliten till kommunen. Medvetenheten måste öka i dessa frågor.

Små glesbygdskommuner, med ekonomiska och strukturella problem, med demografiska obalanser, måste erbjuda något annat. Visa något annat. Vad vi är. Det som inte finns i storstaden finns här, närhet och trygghet, och ett samhälle tillräckligt stort för att ha ett stänk stadskänsla utan tappa en positiv bykänsla. Här finns sociala band och en särpräglad historia från lappmarkerna, där man förlitade sig på sig på sin egen förmåga. Ett land av nybyggare och ursprungsbefolkning. Pionjärer i ett framtidsland med målet att slippa ändlösa returesor till visthusboden vid kusten.

Att bygga upp sig själv, forma sig själv, växa av egen kraft, och sluta vara beroende av sådana externa tillflöden som exploaterer och urholkar naturresurser – det är punkten, där vi väljer var vi står.

Självständighet och suveränitet, hand i hand med den lokala kulturens arv och stolthet. Där ligger en början. Inte i att fråga efter när nästa tåg kommer eller går. Glöm vilken modenyck eller upphausad managementidé vi ska haka på den här gången, utan vi bör se oss omkring i vår närhet och möta människorna – invånare som besökare. Frågan om att bli vald, handlar istället om att våra invånare ska välja att stanna kvar. Eller återvända efter år i staden. Att bli vald, hemma. Det valet anser vi i Politiskt Alternativ vara det som avgör Vilhelminas framtid, inte inflyttning. Men stannar fler invånare kvar, eller vänder hem, då kan även nyinflyttning/nyetablering bli verklighet. Att ”bli vald”, blir lätt att reducera Vilhelmina till ett inköp av ett paket knäckebröd. Det är så mycket mer. Det är allt. Allt handlar om varför man väljer att leva här och stanna kvar. En fråga man måste närma sig med ödmjukhet, när man ska marknadsföra kommunen.

Handlar det om omvärldsanalys eller självinsikt? Kan man inte läsa demografisk statistik rätt, då fortsätter man tro på avveckling och rivningspolitik. Då fastlägger man inte en rivningstakt på 12-15 lägenheter per år. Var fanns den statistiska kompetensen i VIBO 2008, vilka var de externa utredarna? Att förstärka negativ framtidstro och avvecklingskänsla har Vilhelmina nu gjort i flera år. Politiker och förvaltning måste ställa sig frågan, hur vänder vi denna misstro? Genom att riva ett hus till? Tror man att man "blir vald" för att byggnader rivs så ska man självklart fortsätta riva. Men det är inte Umeå där ett nytt hus poppar upp igen, utan rivningsgropen ligger kvar.

Ordet attraktionskraft kan slängas i sjön om vi granskar förskola, skola och gymnasium i Vilhelmina. Det saknas säkert 10-20 årliga miljoner för att lyfta denna verksamhet till en acceptabel nivå som även folk från kommuner en bit bort upplever entydigt positivt. Långa kötider till förskola, att som regel tvingas till dagbarnvårdare (för barn 1-3 år) är ingen valfrihet. En illa fungerande syskonförtur som gräddes på moset. Det sprider sig snabbt och ger dålig reklam. För det var väl reklam vi skulle göra, men för vad? För att vi har målsättningar? Barnomsorgen måste vara stabil, trygg och förutsägbar. Invånare får inte flytta p.g.a. sådana brister, det skapar snabbt ett rykte om brister i samhällsservice. Hur man kan skapa attraktion, är inte säkert det mest centrala. Det kan likväl vara hur människor vill ha det för att stanna kvar eller återvända. Då förekommer man behovet att vara *attraktiv*. Långsiktighet hjälps inte av kosmetiska åtgärder och vackra målsättningar. Trygghet och lycka är inte inget man pratar fram, men är dessa spirar framtidstro.

Näringslivsutveckling bromsas av;

1 Brist på riskkapital, svårigheter till lån/belåning, höga riskpremier från banker/riskkapitalfonder.

2 Länsstyrelser som sorterar bort småskaligt företagande, precis som vissa politiker och tjänstemän kan ignorera eller misstro ensam- och småföretagare, där stora industriföretag är modellen som sällan infrias. – Vilket summerat leder till minskat företagande/nyföretagande och stagnation/bristande framtidstro. Som förstärks av marknadsanalytiker som alltid kommer bedöma landskapsstora kommuner i inlandet som för begränsade marknader där knappt tätorten håller för lönsamhetskrav. För att inte tala om byar som ofta är dömda på förhand av varenda företagshandläggare på merparten av bankerna. Vem får idag lån till köp ett välfungerande företag några mil bortom tätorten? Få eller ingen.

3. Föreställningen kring nr 1 och 2, med påståendet "det går int". Allt går, om vi tror, verkar och förändrar, och man ska inte dra sig för att samla landskapet Södra Lappland, tvärtom är detta utgångspunkten för opinionsbildning och skapande av politiskt tryck. För kustlandet har inte gemensamma förutsättningar.

Ett balanserat och ömsesidigt samarbete är nyckeln till framgång för inlandskommuner, inte att konkurrera med varandra som söderut. Vad är egentligen en omvärldsanalys i ljuset av detta? Småföretagande är grunden för utveckling och kommer alltid så att vara. Alla måste ges chanser och allt stöd som kan ges. Men det krävs strukturella förändringar som myndigheter och verk, regering och riksdag måste ges kunskap om, så att förändring ges reella möjligheter. Raden av strukturella problem som existerar måste motverkas för att utvecklingen verkligen ska vända och ta fart. En strategiplan borde ta tag i de välkända strukturella problemen snarare än låsa sig vid välklingande allmänna mål som alla kan skriva under på men är svåra att följa upp.

Vidare – barnomsorg, skola, vård, omsorg, måste nå tröskelnivåer så de inte kryper på knäna. Vidare, variation, mångfald och utbud är nyckelord för tillflyttare eller hemvändare. Med tillgång till en mångfald av bostad- och kulturmiljöer, där en levande "stadskultur" gör sig gällande i ett rikhaltigt kulturutbud. Då gäller det att man inte river bort kulturhistoriskt eller estetiskt värdefulla hus eller områden. Eller tvingar ungdomar till bestämda bostadsområden som ska fyllas. Ungdomshyror ska gälla i alla kommunägda fastigheter, inte enbart i Trisse Backe. Självklart i samråd med privatvärdar/fastighetsägare som kan ge samma erbjudande (annars snedvrider kommunen konkurrensen).

Regionförstoring och tillväxt...

..behöver inte innebära någonting för Vilhelmina kommun. En storregion med Norrbottens och Västerbottens län (plus flera) kommer med stor sannolikhet leda till förstärkt centralism och utökad utarmning i glesbygd och extrem glesbygd, om kommunförbund/regioner fortsätter i samma spår som idag. Lycksele sjukhus hamnar säkert i farozonen. Kuststädernas definitioner och förhoppningar ska vi inte låta oss bli påprojicerade i brådrasket. För Vilhelminas del kan Nordlands Fylke och Hattfjelldal vara självklara region- och kommunsyskon, om man vill se detta som regionsförstoring. Detta begrepp, som också blivit en frälsare, som ska balansera statsmakten som vänt bort blicken. Men befolkningen norr om Dalälven kommer aldrig att bli större än drygt 10% av Sveriges och med 5% representation på vardera block i riksdagen så vad har vi

att förvänta oss? Det finns inget som säger att regionsförstoring per automatik ger någon som helst tillväxt, för inland och fjällvärld. Risken är stor att staten sedan alltmer drar sig ur. Det som är byggt är byggt (i residensstäderna) och det är där tillväxten kommer ske (Luleå, Umeå).

Regionerna i sig är inga självklarheter, man måste våga ompröva rådande ramar. Den mest realistiska regionen, för samling/utveckling är kommuner med samma livsbetingelser – Region Lappland. Där kustlandets norra och södra Västerbotten får bilda sin egen region – Region Västerbotten (i ordets och historiens rätta bemärkelse). Av detta och fler skäl måste Vilhelmina kommun ompröva monopolanspråken på Södra Lappland som är ett landskap med 7 kommuner. Man måste kalla sitt destinationbolag vid annat namn eller tillåta allas medverkan. Landskapet *Södra Lappland* är ett enastående och värdefullt begrepp för marknadsföring över hela världen. Vi måste vara mycket rädda om begreppet Södra Lappland och de kommuner som trekommunsarbetet ”stulit” från landskapet, trekommunsarbetet måste ge ges ett nytt namn för att denna kommunala triad inte ska marginaliseras, läns- och regionpolitiskt.

Politiskt Alternativ anser beträffande:

- 1. Storregion,**
- 2. Regioner/regionförbund/län, och**
- 3. ”Destination Södra Lappland”**

– att en djuplodande debatt, efter en grundlig kunskapsöversyn, måste genomföras i fullmäktige innan ett endaste ord spikas i någon budget- och strategiplan, i dessa tre frågor.

Samverkan (den så betydelsefulla faktorn för utveckling) i Södra Lappland är dödsdömd om tre kommuner exkluderar övriga kommuner i landskapet, samtidigt som man trampar dem på tårna i alla sammanhang som Södra Lappland nämns. Motståndet till deltagande i Södra Lapplands forskningsenhet kan ha varit avgörande för dess existens. Det kan också splittra ledarskapet. På sätt undermineras nämnda ”drivkrafter”. Utan samverkan kan både statligt och regionalt stöd utebli och stanna vid kusten som idag. Vilket kan påverka utvecklingen på en mängd sätt.

Variablerna är således inte entydiga på något sätt eller självklara. Det är vad vi ger dem för sammanhang och innebörd, detta måste man ha stor medvetenhet kring;

- 1. Utvecklingsförmåga och kunskap**
- 2. Samverkan, förmåga att organisera och samverka**
- 3. Arbetsmarknadens utveckling och tillväxten**
- 4. Regionsförstoring och tillväxt.**
- 5. Attraktivitet och livskvalitet**
- 6. Miljö och energi**

Det sistnämnda faktorn 6 kan gagna en utvidgad naturresursexploring i ett storregionalt sammanhang, här gäller det att tidigt fastlägga tydliga gränser och normer inomregionalt. Om exploateringar ger god avkastning/återbäring/beskattning kan incitamenten öka. Vilket även gagnar kustregionen, beroende på vilken fördelningspolitik regionen eller storregion kommer ha. Man kan i värsta fall få ett neokolonialt förhållningssätt från kusten, vilket blir en spegelbild av ett gammalt huvudstad-landsbygd-perspektiv.

Att dessa ”drivkrafter” når full effekt (s.4) först när de finner samband och samverkan – stämmer inte. Effekten kan bli den motsatta (Vad Skövde modellerar är inte vår sak). Regionförstoring med fel distriktsindelning och en kustcentrerad fördelningspolitik kan definitivt innebära negativ tillväxt och utveckling för inlands- och fjällkommunerna.

Arbetet med destinationsbolag

Arbetet med ”Destination Södra Lappland” har närmast sig ett utomparlamentariskt nätverk utan ramverk eller direktiv. Där man med ett godtyckligt antal utvalda större företag sitter och drar upp riktlinjerna för destinationsutvecklingen. Ingen insyn, inga offentliga protokoll, ingen styrning från kommunstyrelse eller fullmäktige. Vi påminns ånyo om förstudien styr- och samrådsgruppen som levde sitt eget liv, där särintressen hade ett mycket stort inflytande. Samma sak idag när DSL-möten sker utan öppenhet och kungörelser, där starka särintressen inkluderas. **Det här förfarandet anser vi leder till misstanke om brott mot statsstödsreglementet, då det gynnar vissa specifikt utvalda företag, med specifik verksamhet, vilka kan påverka inriktning och utformning på ett eventuellt destinationsbolag. En debatt i fullmäktige är en nödvändighet innan man går vidare med DSL.**

Drivkrafter eller kraftavdrift?

Hur väver man in sju centrala stöttestenar i "drivkrafterna" som är definierade i utskastet/remissupplagan?
Hur väver man i dessa för en strukturuomvandling/anpassning?;

- a) Den demografiska obalansen som skapar kostnadsdrivande instabilitet utan ro till utveckling utan främst anpassning/avveckling. Men när befolkningsutvecklingen står still, vid noll (2008), när vi samtidigt haft stabila födelsetal under tio år, då framskriver vissa detta av "tradition" – ett oerhört riskabelt beteende som kan sätta fart på den negativa spiralen när den precis brutits. Här måste modet uppbringas, att stanna upp och finna rätt styrmedel.
- b) Riskkapitalbristen och bankernas grundmurade misstro mot enskilda och småföretagare. Fler riskkapitalfonder, en ny statlig utvecklingsbank, särskilda räntevillkor och differentierade egenavgifter i stödområde A/B. Egenavgifter kan och bör vara noll i extrem glesbygd, 15 km utanför tätorter i område A.
- c) Den obefintliga återbäringen/beskattningen av "exporterade" naturresurser som inte kommer den regionala ekonomin till handa. Vattenkraftkommunerna, där Vilhelmina kommun är medlem, måste driva fram agendan i riksdagen. Införande vattenbruksavgifter till biotop-passager i alla regleringsdammar.
- d) Det statligt urdragande, rikspolitikens bantning av offentlig sektor genom successiva nedskärningar/avveckling och minskningar av statsbidrag (där kärnverksamhet endast går att hålla ihop). Små kommuner drabbas hårdare och får mer och mer kännbara effekter. Dessa måste organisera sig för att få politisk räckvidd. Samling i Södra Lappland är en nödvändighet. Södra Västerbotten har inget intresse i detta. Isolerar sig "region södra lappland" genom att befästa trekommunsamarbetets namn, så riskerar man att marginaliseras ytterligare, även inom landskapet Södra Lappland som ser detta sydvästra varumärkesområde som en enklav. Trekommunsamarbetet är mycket lovvärt och ska förstärkas, men det ger inget ökat inflytande så länge man exkluderar övriga kommuner i Södra Lappland, tvärtom. Gemensamt kan och måste man även arbeta för en decentralisering av länsstyrelse, återetablering av servicekontor och nyetablering av ett myndighet/verk.
- e) Utbildningsinstitutioner, brett gymnasieutbud, brett högskoleutbud, är de riktigt starka och drivande krafterna i samhällsekonomin. En mindre högskoleenhet, ett annex, är nödvändigt för Vilhelmina/Storuman. I samverkan med kringliggande Universitet.
- f) Ett förbättrat samhällsklimat, uttraderande av jante, ett mer tolerant samhälle, en levande lokal kultur.
- g) Sluta att jämföra sig till döds, låt kommun vara det den är, ett eget land med egna referenser.

Hur ska det här kunna skapas opinion kring, om kommuner med likartade strukturella problem inte samlar sig? Storleksmässigt är de fyra fjällkommunerna i runda tal 20000. Vi behöver hela Södra Lappland och hela Södra Lappland behöver oss. Södra Lappland behöver Norra Lappland och tillsammans är vi Lappland, en oerhörd resurs, oändliga möjligheter, ett land, en region, att räkna med.

Den demografiska obalansen är beroende av många faktorer. När d) & e) finns, mycket förenklat!, skapas fler arbeten, fler tjänstemannayrken, vilket bäddar för kunskapsföretag och tjänsteföretag. Tillväxt i ekonomin skapar ökad efterfrågan och tilltro och drar till sig riskkapital. Ökad befolkning och tjänstesektor ökar skatteintäkter och minskar känsligheten för statens tendens till nattvaktarstatpolitik. En positiv spiral kan skapas med befolkningstillväxt. 2030 har Vilhelmina över 10000 invånare. Så vad ska vi med drivkrafter punkt 1-6 i *Skövdeförslaget* om inte de underliggande orsakerna och förutsättningarna finns vid handen? Inget ledarskap i världen räddar en inlandskommun, om inte reella strukturella förändringar skapas. Man måste se vad dessa påstådda drivkrafter i sig är beroende av, för att finna medlen. Som kan samverka på ett konstruktivt sätt och inte skapa kontraproduktiva effekter.

Då stärker man det man vad vissa vill kalla varumärke (vilket egentligen är en skymf). Att reducera en kommun till ett varumärke reducerar ett samhälle och landområde till en skylt. Varumärkes- och enhetsprofil tänket är en reklamsmitta som när det nått alla, tenderar skapa en mittfåra och unisont marknadsbeteende som får alla att drunkna i varandras sloganspikade likheter. Där det unika släcks ut.

Betrakta istället Vilhelmina som det obeskrivbara. Som en egen kontinent där inget klistermärke fäster. Att försöka likna alla andra och ta efter allas policys brukar sluta med att man förlorar sin egen själ. Hur många kommuner har inte taskigt självförtroende? Ingen, så länge inte någon organisations- eller varumärkeskonsult inbillar kommunerna det. Varumärken är för varuhus, Vilhelmina har ingen prislapp.

Vårt förhållningsätt och vår syn har härmed åskådliggjorts, vilken samsyn som finns, från övriga partier och förvaltning, är att bedöma själva. Liksom vilka skrivningar som skall föras in i detta.

6. Övriga förslag till Budget och Stategiplan

- Att aktivt verka för vattenkraftåterbäring genom föreningen Sveriges vattenkraftkommuner, vilken Vilhelmina kommun är medlem i. Vi förordar den norska modellen, vilken i stort är frikopplad från det kommunala utjämningsystemet.
- Att aktivt verka för att riksdagsbeslutet från 2006 – om fiskvandringar/vägar/biotoppassager vid regleringsdammar/kraftverksdammar – skall verkställas omgående.
- Att verka för att en beredningsplan tas fram som även skapar förutsättningar för en högre grad av självförsörjning av livsmedel i kommunen, vilket även gagnar lokalt näringsliv och ger goda miljöeffekter.
- Att omedelbart utreda ett nytt huvudmannaskap för Södra Lapplands Forskningsenhet. Övriga kommuners andel om 250.000 kr är små summor i sammanhanget (Vilhelmina står för 150.000 kr och Landstinget för drygt 300.000 i en total fast budget om 725.000). Utväxlingen när extern finansiering beaktas, genom projektansökningar, har varierat mellan cirka 3-7 miljoner kr. Politiskt Alternativ föreslår att Vilhelmina kommun tar kostnadsansvaret under ett år för att finna en hållbar långsiktig lösning för forskningsenheten som vi menar ska bestå och utvecklas. Samarbetet med övriga kommuner består och vi ser det i nuläget som en ”goodwill”-gest att fortsätta ett samarbete där övriga stiftelsedelägare bjuds in för medverkan men slipper medfinansiering. En extern lösning för grundfinansieringen måste återfinnas och vi vill ge frågan ett år för att skapa en ny lösning. Den ekonomiska utväxlingen är minst 1:8 även om kommunen ökar sin andel. Kommunen bör omgående ta en kontakt med Vetenskapsrådet för en diskussion om nya lösningar.
- Att omgående utföra en total revision av kommunes verksamheter inkl. systemrevision av ekonomistyrningssystem m.m. Utförs av auktoriserade kommunrevisionsbolag.
- Att omgående granska kommunens lokalkostnader och förvaltningskostnader.
- Att omgående tillse att offentliga nämndprotokoll blir överskådliga, med innehållsförteckning i ett gränssnitt där alla bilagor och även yttranden är lättillgängliga. Där ärenden även blir sökbara efter kategori och namn.
- Att aktivt utveckla Vilhelmina kommuns uppgift som förvaltningskommun för samiska frågor.
- Att tillse att den samiska integrationen fungerar på ett tillfredställande sätt i skolorna i Dikanäs och Saxnäs. Att tillse att rektorerna vid skolorna i fjälldalarna självständigt sköter och ansvarar för denna verksamhet i samverkan med Sameskolstyrelsen.
- Att betrakta kommunen som tvåspråkig och ge alla barn och ungdomar förutsättningar att läsa samiska där önskemål finns, oavsett bakgrund. Detta för att revitaliseringsprocessen för samiska språk ska ges reella förutsättningar att verkligen lyckas.
- Att återuppta beredningen av en renbro vid flygplatsen för att eliminera barriärer för rennäringen/samebyarna.
- Att Stekenjokk förbli fredat och ett stoppområde för vindkraftexplotering.
- Att verka för ett tredje utredningsförslag, gällande vägen Saxnäs-Båtas, med inriktning på att minimera påverkan på rennäringen (som måste betraktas med en s.k. hållbarhetsanalys över hela vistelseområdet).
- Bereda frågan och förutsättningarna/organisationsformerna för en kulturskola, därtill söka regionalt utvecklingsstöd för ett sådant kulturprojekt, vilket kan ske i samverkan med Landstinget.
- Fortsätta fördjupningen med statligt stöd kring ”Skapande skola”.
- Politiskt Alternativ motsätter sig en flytt av 6:or från Volgsjö skola till Hembergskolan. Den gamla sektorsindelningen har inte ens hunnit tillämpas och strukturen med mellanstadieårskurserna 4-6 kommer återetableras. ”Logistiska” skäl är på inga villkor tillräckliga för en planerad lösning, som inte heller sätter Barnens Bästa i Centrum (BBIC). Planeringsförutsättningar enligt kommande läroplan antas vara styrande för alla mellanstadier. Att byskolornas 6:or skall in i ett flyttkarusell är i det perspektivet mycket oansvarigt. Lokalfrågan måste lösas på annat sätt. Annars riskerar man endast att social turbulens och kostnadsdrivande åtgärder skapas, vilket slår på all annan skolverksamhet. F.d. Regnbågen (del av Bergbacka 1:86) kan användas som familjecentrum eller ersättning för Slottet eller som förskola för flyktbarn.

- Bereda ärenden kring nya gymnasieprogram, där inte fokus bara riktas på rådande näringsliv, utan på potentiella framtidsyrken, t.ex. IT-teknik, entreprenörutbildning. Ännu en intressant ingång är konsthantverk/hantverk/träförädling kombinerat med design, där samverkan kan ske med designhögskolan och konstnärligt campus i Umeå.
- Inrätta ungdomsråd som en gång per termin har öppet rådslag med politiker och tjänstemän.
- Inrätta ett näringssskolråd, där förvaltning (samt Lärcentrum), lärare, elevrepresentanter, och näringsliv, politiker och myndigheter för en samverkande dialog en gång per termin.
- Inrätta ett näringslivsråd där regelbundna möten sker med politiker, tjänstemän, allmänhet och företag.
- Skapa regelbundna temakvällar för debatt och diskussion i viktiga och aktuella frågor.
- Prov med medborgarbudget, för både ungdomar och andra grupper i samhället.
- Bereda frågan kring att använda delar av tidigare projektering av nytt museum i Tingshuset, till ett semiregionalt museum där landstinget har delat huvudmannaansvar.
- Revidering/upprättande av bevarandeplan för Vilhelminas kulturhistoriskt/estetiskt värdefulla miljöer.
- Fastigheter och lokaler som inte kommunen vill ha kvar i ägo, skall avyttras, ej rivs bort.
- Omedelbart inleda ett visionsarbete kring upprustning av banområdet, ”Inlandsbanan 100 år”, som dock skall vara klart inför kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014.
- Bereda en utbyggnad av Ricklundgården i samverkan med delägaren Landstinget. Frågan fanns redan på 90-talet men somnade in genom finanskrisens verkningar. Ett projekt att återppväcka som har stor potential.
- Bereda förslag kring två permanenta turistinformationer i Saxnäs och Dikanäs som även har näringslivsbefrämjande uppgifter och samverkansuppdrag. Därtill kan fungera som medborgarkontor och mötesplats.
- Fortsätta beredning kring Träffpunktenhuset i Dikanäs, som knypunkt för samhällsservice. Utredda möjligheterna till mobil tandläkarmottagning i Dikanäs och Saxnäs, i samråd med Landstinget, Folk tandvård och eventuella privata aktörer.
- Omedelbart inleda arbetet på en bygdeutvecklingsplan för hela kommunen; tätort, byar, fjälldalar, liksom bygden i stort.
- Politiskt Alternativ ställningstagande i destinationsarbetet är följande:
  - Övergripande destinationbegrepp är *Lappland*.
  - Delregioner inom destination Lappland är *Södra Lappland* och *Norra Lappland*.
  - Alla kommuner i landskapet *Södra Lappland* måste inbjudas och erbjudas deltagande.
  - Övriga grupperingar, ”Gold of Lappland” etc., betraktas som subgrupper i delregionerna.
  - Under delregioner och/eller subgrupper återfinns vi besöksmålen med individuell profilering.
  - Flygplatsen/flygplatser måste frikopplas från destinationsarbetet och drivas separat i lämplig form. T.ex. förvaltningsform, flygplatsbolag eller utvecklingsbolag i aktiebolagsform. Kan samförvaltas/samågas med de kommuner som vill samverka i flygplatsprojektet.
- Politiskt Alternativs ställningstagande i regionaliseringsfrågan
  - Vi måste skapa förutsättningar för en stark delregion som skall bestå av kommunerna i landskapet Södra Lappland.
  - Vi ser inga hinder i att bryta upp nuvarande länsindelning och dagens regiontillhörighet. Vi ser detta som den viktigaste överlevnadsfråga för inlands- och fjällkommunerna under kommande 10 år.
- Att aktivt övervaka omförhandlingar av bygdemedel samt omprövningar av vattendomar.
- Att aktivt verka för att Ångermanälvens vattenregleringsföretag följer vattendomar och förpliktelser.
- Att utreda möjligheterna för en anläggning för biogastillverkning i Vilhelmina.

□ Finansiell infrastruktur. Fortsätta beredning av ”bank på burk”, till Dikanäs och Saxnäs, där insättning, kassahantering m.m. på så sätt kan få en lösning efter lantbrevbärarnas upphörande med kassa- och kontanthantering. Politiken måste följa det förestående projektet nogsamt där lokala samråd säkerställs. Säkerhet och miljöaspekter är fördelar, liksom att kostnadsminskningar sker för kontanthantering (sker annars via penningtransportbolag). En god kontanttillgång/kassahantering i fjälldalarna är en absolut förutsättning för turismnäringen, vilket inte på några villkor får falera.

□ Att kontinuerligt följa upp och utvärdera flyktingmottagning och immigrationsservice. Och därigenom skapa bästa möjliga förutsättningar för introduktion och etablering i Vilhelmina kommun. Där vi gemensamt hittar en balans för ett samhälleligt ansvarstagande och en helhetsyn för en långsiktig hållbarhet. Bör redovisas i tertialrapporter.

□ Bereda förslag kring gruppboende med ”trapphusmetoden” som genomförts framgångsrikt i många kommuner, bl.a. Östersund. Ett förhållningssätt som kan skapa ett bättre resursutnyttjande i LSS-sammanhang, och samtidigt öka livskvaliteten för många brukare.

□ Bereda förslag till *Plan för hur kommunen arbetar preventivt mot missbruk*.

□ Utredda efterfrågan och förutsättningar för ”nattis”, barnomsorg för kvällar och nätter.

□ Ungdomshyror ska gälla i alla kommunägda fastigheter, inte enbart Trisse Backe på Strandvägen.

Tommy Streling, Politiskt Alternativ 2010-09-11